

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2017. október 5.*

„Előzetes döntéshozatal – Építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések – 2004/18/EK irányelv – Az 1. cikk (9) bekezdése – Az »ajánlatkérő szerv« fogalma – Társaság, amelyben ajánlatkérő szerv rendelkezik a tőkerészesedésekkel – Csoporton belüli ügyletek”

A C-567/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Vilniaus apygardos teismas (vilnusi regionális bíróság, Litvánia) a Bírósághoz 2015. november 2-án érkezett, 2015. október 21-i határozatával terjesztett elő

a „**LitSpecMet**” UAB

és

a „**Vilniaus lokomotyvų remonto depas**” UAB

között,

a „**Plienmetas**” UAB

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, a negyedik tanács bírójaként eljárva, Juhász E. (előadó), C. Vajda és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. február 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a „LitSpecMet” UAB képviselőjében C. Maczkovics, R. Martens és V. Ostrovskis advokatai,
- a „Vilniaus lokomotyvų remonto depas” UAB képviselőjében D. Soloveičik advokatas és G. Jokubauskas, a társaság képviselője,

* Az eljárás nyelve: litván.

- a litván kormány képviselőjében D. Kriauciūnas, D. Stepanienė és R. Butvydytė, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében J. Möller, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviselőjében L. Inez Fernandes, M. Figueiredo és F. Batista, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében A. Tokár, A. Steiblytė és J. Jokubauskaitė, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. április 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2011. november 30-i 1251/2011/EU bizottsági rendelettel (HL 2011. L 319., 43. o.) módosított, az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.; helyesbítés: HL 2014. L 339., 14. o.; a továbbiakban: 2004/18 irányelv) 1. cikke (9) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a „LitSpecMet” UAB és a „Vilniaus lokomotyvų remonto depas” UAB (a továbbiakban: VLRD) között az utóbbi által részben a LitSpecMet részére odaítélt, színesfém rudak beszerzésére irányuló közbeszerzési szerződés tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2004/18 irányelvet 2016. április 18-ával hatályon kívül helyezte a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 94., 65. o.; helyesbítés: HL 2015. L 275., 68. o.), és annak helyébe lépett.
- 4 A 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének c) pontja az „árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződést” úgy határozta meg, mint az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződéstől eltérő közbeszerzési szerződés, amelynek tárgya termékek megvétele, bérlete, haszonbérlete, részletvétele, vagy vételi joggal vagy anélkül történő pénzügyi lízingje.
- 5 Ezen irányelv 1. cikkének (9) bekezdése a következőket írta elő:

„»Ajánlatkérő szerv«: az állam, a területi vagy a települési önkormányzat, a közjogi intézmény, továbbá az egy vagy több ilyen szerv, illetve közjogi intézmény által létrehozott társulás;

»Közjogi intézmény«: minden olyan intézmény,

- a) amely kifejezetten olyan közérdekű célra jött létre, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű;
- b) amely jogi személyiséggel rendelkezik; valamint

- c) amelyet többségi részben az állam, vagy a területi vagy a települési önkormányzat, vagy egyéb közjogi intézmény finanszíroz; vagy amelynek irányítása ezen intézmények felügyelete alatt áll; vagy amelynek olyan ügyvezető, döntéshozó vagy felügyelő testülete van, amely tagjainak többségét az állam, a területi vagy a települési önkormányzat, vagy egyéb közjogi intézmény nevezi ki.

[...]

- 6 Az említett irányelvnek „A közbeszerzési szerződések értékhatárai” című 7. cikke a következőket írta elő:

„Ezt az irányelvet olyan közbeszerzési szerződésekre kell alkalmazni, amelyek a 10. és 11., valamint a 12–18. cikkben előírt kivételek alapján nincsenek kizárva, és amelyek hozzáadottérték-adó (HÉA) nélküli becsült értéke eléri a következő értékhatárt:

[...]

- b) 200 000 EUR

- a IV. mellékletben felsoroltaktól eltérő ajánlatkérő szervek által odaítélt, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések esetében,

[...]

A litván jog

- 7 A 2004/18 irányelvet a litván jogba átültető Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymasnak (a közbeszerzési szerződésekről szóló litván törvény) az „Ajánlatkérő szerv” elnevezésű 4. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ajánlatkérő szervnek minősül:

1. állami vagy helyi hatóság;
2. a magánjog vagy a közjog hatálya alá tartozó jogi személy, amely megfelel a jelen cikk (2) bekezdésében előírt feltételeknek;
3. a jelen bekezdés 1. pontjában hivatkozott hatóságoknak és/vagy a jelen bekezdés 2. pontjában említett, a magánjog vagy a közjog hatálya alá tartozó jogi személyeknek a társulása;
4. a jelen törvény 70. cikke (1) bekezdésének 2–4. pontjában hivatkozott, a vízügyi, energiaipari, közlekedési vagy postai ágazatban működő ajánlatkérő szervek.

(2) Ajánlatkérő szervnek minősül valamely közjogi vagy magánjogi jogi személy (a nemzeti vagy helyi hatóságokat nem számítva), ha valamennyi tevékenysége vagy tevékenységének egy bizonyos része kifejezetten olyan közérdekű cél ellátására szolgál, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű, és amely megfelel legalább egynek az alábbi feltételek közül:

1. tevékenységét legalább 50%-ban állami vagy helyi önkormányzati költségvetésből vagy más, állami vagy helyi önkormányzati forrásból vagy a jelen bekezdésben foglalt más közjogi vagy magánjogi jogi személy erőforrásaiból finanszírozzák;
2. nemzeti vagy helyi hatóság vagy a jelen bekezdésben foglalt más közjogi vagy magánjogi jogi személy felügyelete (irányítása) alatt áll;

3. ügyvezető, döntéshozó vagy felügyelő szerve tagjainak többségét a nemzeti vagy helyi hatóságok vagy a jelen bekezdésben hivatkozott más közjogi vagy magánjogi jogi személyek nevezik ki. [...]"
- 8 A közbeszerzési szerződésekről szóló litván törvény 10. cikkének (5) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„E törvény rendelkezései nem alkalmazandók, ha az ajánlatkérő szerv olyan, jogilag különálló jogalannyal köt szerződést, amely felett ahhoz hasonló ellenőrzést gyakorol, mint amelyet saját szervezeti egységei vagy szervei felett gyakorol, és az ellenőrzés kizárólagos jellegű (vagy amely tekintetében egyetlen tagként az állam vagy a helyi önkormányzat jogait gyakorolja vagy kötelezettségeit teljesíti), és ha a felügyelete alatt álló jogalany a megelőző üzleti évben (vagy az alapításától eltelt időszakban, ha tevékenységét az üzleti éven belül kezdte meg) elért forgalmának legalább 90%-a az ajánlatkérő igényeinek kielégítését szolgáló vagy feladatainak ellátását lehetővé tevő tevékenységekből származik.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 A VLRD olyan kereskedelmi társaság, amelyet 2003-ban a „Lietuvos geležinkeliai” AB (a továbbiakban: litván vasúttársaság) átszervezését követően alapítottak, és amelynek tevékenységi köre többek között mozdonyok, vagonok, villanymotorok és motormeghajtású gépek gyártásából és karbantartásából áll.
- 10 A VLRD a litván vasúttársaság leányvállalata, amelynek e vasúttársaság az egyetlen részvényese. A tényállás idején ez utóbbi volt a VLRD fő ügyfele, mivel megrendelése a VLRD forgalmának közel 90%-át tették ki.
- 11 A 2013. év folyamán a VLRD színesfém rudak beszerzésére vonatkozóan egyszerűsített beszerzési eljárást megindító hirdetményt tett közzé, amelyre a LitSpecMed jelentkezett, és ez alapján nyertes ajánlattevőnek nyilvánították, de csak ajánlatának egy része tekintetében.
- 12 A LitSpecMed azzal az indokkal kérte az említett beszerzési eljárás megsemmisítését, valamint új hirdetménynek a közbeszerzési szerződésekről szóló litván törvény tiszteletben tartásával történő közzétételét, hogy véleménye szerint a közbeszerzési szerződésekről szóló litván törvény értelmében a VLRD ajánlatkérő szerv volt.
- 13 E tekintetben a LitSpecMed lényegében azzal érvelt, hogy egyrészt a VLRD-t a litván vasúttársaság szükségleteinek a kiszolgálására hozták létre, amely vállalkozást az állam finanszírozza, és az közfeladatot lát el, másrészt pedig, hogy a VLRD által az anyavállalata javára végzett szolgáltatásokkal és értékesítésekkel kapcsolatos feltételek nem felelnek meg a szokásos versenyfeltételeknek. A LitSpecMed ebből arra a következtetésre jutott, hogy e tényezők elegendők annak megállapításához, hogy a VLRD tevékenysége olyan közérdekű szükségletek kielégítését célozza, amelyek nem ipari vagy kereskedelmi jellegűek, következésképpen pedig annak megállapításához, hogy e társaság a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályok hatálya alá tartozó ajánlatkérő szerv.
- 14 A Vilniaus apygardos teismas (vilniusi regionális bíróság, Litvánia) elutasította a LitSpecMed kérelmeit. E határozatot helybenhagyta a Lietuvos apeliacinis teismas (litván fellebbviteli bíróság).
- 15 Az első fokon hozott határozat helybenhagyásához a Lietuvos apeliacinis teismas (litván fellebbviteli bíróság) többek között megjegyezte, hogy a VLRD-t kereskedelmi tevékenység végzésére és nyereségszerzési céllal hozták létre, amelyet az is bizonyít, hogy maga viseli tevékenységének kockázatait anélkül, hogy az állam fedezné a veszteségeit. A fellebbviteli bíróság ezenkívül azon a véleményen volt, hogy az VLRD tevékenysége nem tekinthető olyanak, mint amely a polgárok összessége közérdekű szükségleteit elégíti ki, mivel bizonyította, hogy a VLRD versenykörnyezetben

fejlődött, és hogy – bár a tényállás idején szinte minden általa megvalósított értékesítés a litván vasúttársaság felé történt – az elkészült előrejelzések azt mutatják, hogy 2016-ban az említett értékesítések a VLRD kereskedelmi ügyleteinek már csak 15%-át teszik ki.

- 16 A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (litván legfelsőbb bíróság) hatályon kívül helyezte a Lietuvos apeliacinis teismas (litván fellebbviteli bíróság) határozatát.
- 17 E tekintetben a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (litván legfelsőbb bíróság) azon előfeltevésből indult ki, miszerint az előtte folyamatban lévő jogvita kimenetele attól függ, hogy hogyan kell értelmezni a 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdése második albekezdésének a) pontjában használt és a közbeszerzési szerződésekről szóló litván törvény 4. cikkében átvett „intézmény, amely kifejezetten olyan közérdekű célra jött létre, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű” fordulatot.
- 18 E tekintetben a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (litván legfelsőbb bíróság) többek között azt hangsúlyozta, hogy a „közjogi intézmény” fogalom Bíróság által elfogadott funkcionális megközelítése miatt olyan különböző elemzési tényezőket kell figyelembe venni annak megállapítása érdekében, hogy valamely személy ajánlatkérő szerv-e, mint hogy fennáll-e versenyhelyzet azon a piacon, amelyen az működik, hogy melyek azok a körülmények, amelyek között a szóban forgó jogalanyt létrehozták, hogy van-e lehetőség az említett jogalany más résztvevővel való helyettesítésére, vagy hogy e jogalany viseli-e a tevékenységének kockázatait.
- 19 A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (litván legfelsőbb bíróság) lényegében megjegyezte, hogy mind az elsőfokú bíróság, mind a fellebbviteli bíróság elmulasztotta megvizsgálni a VLRD gazdasági tevékenységeinek sajátosságait, különösen ami az azon gazdasági ágazatban jelen lévő verseny intenzitását illeti, amelyben e társaság tevékenykedett. Megállapította, hogy e bíróságok túl nagy jelentőséget tulajdonítottak a VLRD – a jelen esetben kereskedelmi társaság – társasági formájának annak megállapításához, hogy a VLRD nem ajánlatkérő szerv.
- 20 A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (litván legfelsőbb bíróság) ezenkívül megjegyezte, hogy a VLRD évente átlagosan tizenöt belső ügyletet bonyolít le az anyavállalata javára, amely az ilyen típusú ügyletek esetében mentesül a közbeszerzési eljárás szabályainak alkalmazása alól. E tekintetben hangsúlyozza, hogy abban az esetben, ha az anyavállalat maga végezné a leányvállalata által ellátott tevékenységeket, a közbeszerzési szerződésekről szóló litván törvénynek megfelelően a gépjárművek, az anyagok, valamint a – mozdonyok és gördülő állomány karbantartásához vagy más munkálatokhoz szükséges – egyéb felszerelések beszerzései tekintetében vonatkoznának rá az említett szabályok. E bíróság megemlítette, hogy ilyen helyzetben elemezni kell, hogy az a tény, hogy valamely anyavállalat a leányvállalat szolgáltatásait közérdekű gazdasági műveletek megvalósításához veszi igénybe, nem teszi-e lehetővé a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó jogi szabályozás megkerülését.
- 21 Az ügyet visszautalták a Lietuvos apeliacinis teismas (litván fellebbviteli bíróság) elé, amely miután hatályon kívül helyezte a Vilniaus apygardos teismas (vilniuszi regionális bíróság) határozatát, visszautalta ahhoz az ügyet.
- 22 E körülmények között a Vilniaus apygardos teismas (vilniuszi regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A 2004/18/EK irányelv 1. cikkének (9) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan társaság:

- amelyet olyan ajánlatkérő alapított, amely vasúti szállítási tevékenységet végez, különösen közcélú vasúti infrastruktúrát üzemeltet, személy- és áruszállítást végez;

- amely független módon dönt üzleti tevékenységéről, állapítja meg üzleti stratégiáját, fogad el határozatokat a tevékenysége feltételeiről (termékpiac, vevőszegmens és így tovább), részt vesz az Európai Unió területén és azon kívül a piaci versenyben, gördülő állományok gyártásával és javításával foglalkozik, és részt vesz e tevékenységekhez kötődően a közbeszerzési eljárásokban, harmadik felektől (az anyavállalaton kívüli személyektől) megrendeléseket fogad be;
- amely gördülő állományok javítására irányuló szolgáltatásokat nyújt az alapítójának belső ügyletek keretében és e szolgáltatások értéke a társaság tevékenységének 90%-át teszi ki;
- amelynek az alapítója felé teljesített szolgáltatásai biztosítják az alapító személy- és áruszállítási tevékenységének biztosítását;

nem tekintendő ajánlatkérőnek?

- 2) Amennyiben az Európai Unió Bírósága azt állapítja meg, hogy a társaság »ajánlatkérőnek« minősül a fent megállapított feltételek alapján, úgy kell-e értelmezni a 2014/18/EK irányelv 1. cikkének (9) bekezdését, hogy a társaság elveszíti ajánlatkérői jogállását, amennyiben a társaság alapítójának minősülő ajánlatkérőnek belső ügyletek keretében nyújtott, gördülő állományok javítására irányuló szolgáltatások értéke lecsökken, és az a társaság tevékenységéből származó teljes forgalom kevesebb mint 90%-át, vagy nem jelentős részét képezi?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 23 Kérdéseivel, amelyeket együttesen célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan társaság, amelynek egyrészt a részesedéseivel teljes egészében közérdekű célokat szolgáló tevékenységet folytató ajánlatkérő szerv rendelkezik, és amely másrészt ügyleteket valósít meg mind ezen ajánlatkérő szerv számára, mind a piaci versenyben, az e rendelkezés értelmében vett „közjogi intézménynek” minősíthető, és hogy e tekintetben adott esetben mi annak a következménye, hogy a belső ügyletek értéke a jövőben a társaság teljes forgalmának esetleg kevesebb mint 90%-át vagy nem jelentős részét fogja képezni.
- 24 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben egyáltalán nem pontosítja az alapügyben szóban forgó szerződés összegét, így lehetetlen bizonyossággal megállapítani, hogy e szerződés értéke meghaladja-e a 2004/18 irányelv 7. cikkének b) pontjában rögzített határértéket, következésképpen pedig azt, hogy az ezen irányelv alkalmazásához elengedhetetlen egyik feltétel teljesült-e az alapügyben.
- 25 Az előzetes döntéshozatali eljárás keretében a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti viszonyban irányadó együttműködés szellemében a kérdést előterjesztő bíróság ilyen előzetes megállapításának hiánya nem jár a kérelem elfogadhatatlanságával, ha az ilyen hiányosság ellenére a Bíróság az iratokból kitűnő tényállási elemekre tekintettel úgy véli, hogy képes hasznos választ adni a kérdést előterjesztő bíróságnak. Ez többek között abban az esetben van így, ha az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elegendő releváns elemet tartalmaz annak megállapításához, hogy valószínűleg teljesülnek valamely másodlagos jogi aktus alkalmazásának feltételei. Mindazonáltal a Bíróság válaszára csak azzal a feltétellel kerül sor, ha a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy fennállnak e feltételek (lásd analógia útján: 2014. december 11-i Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino” és társai ítélet, C-113/13, EU:C:2014:2440, 48. pont).
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát annak vizsgálata, hogy a jelen ügyben teljesül-e a 200 000 eurós határértékre vonatkozó feltétel, amint azt a 2004/18 irányelv 7. cikkének b) pontja előírja.

- 27 Nem vitatott, hogy a litván vasúttársaság tevékenysége, amely személyszállítási közszolgáltatást nyújt, közérdekű szükségletek kielégítése érdekében végzett tevékenységnek tekintendő, és hogy e társaságot „közjogi intézménynek”, következésképpen pedig „ajánlatkérő szervnek” kell minősíteni.
- 28 Így az első kérdés annak tisztázására irányul, hogy a VLRD-t szintén „közjogi intézménynek” kell-e minősíteni.
- 29 A 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdése második albekezdésének a)-c) pontja értelmében „közjogi intézmény” minden olyan intézmény, amely először is kifejezetten olyan közérdekű célra jött létre, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű, másodszor jogi személyiséggel rendelkezik, harmadszor pedig többségi részben az állam, a területi vagy a települési önkormányzat vagy egyéb közjogi intézmény finanszírozza, illetve annak irányítása ezen intézmények felügyelete alatt áll; vagy olyan ügyvezető, döntéshozó vagy felügyelő testülete van, amely tagjainak többségét az állam, a területi vagy a települési önkormányzat vagy egyéb közjogi intézmény nevezi ki.
- 30 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az e cikkben foglalt három feltétel konjunktív jellegű, vagyis amennyiben bármelyik hiányzik, az intézmény nem tekinthető „közjogi intézménynek”, és így a 2004/18 irányelv értelmében vett „ajánlatkérőnek” sem (lásd ebben az értelemben: 2003. május 22-i Korhonen és társai ítélet, C-18/01, EU:C:2003:300, 32. pont; 2008. április 10-i Ing. Aigner ítélet, C-393/06, EU:C:2008:213, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 Az „ajánlatkérő szerv” fogalmat, beleértve a „közjogi intézmény” fogalmát, funkcionálisan és szélesen kell értelmezni a közbeszerzések területére vonatkozó irányelvek arra irányuló célkitűzései fényében, hogy kizárják azon kockázatot, hogy a nemzeti ajánlattevők vagy pályázók bármilyen, az ajánlatkérők által lefolytatott közbeszerzési eljárás során előnyben részesüljenek, valamint azon lehetőséget, hogy valamely, az állam vagy a területi önkormányzatok, illetve egyéb közjogi intézmény által finanszírozott vagy felügyelt közjogi intézményt gazdasági szempontoktól eltérő megfontolások vezéreljenek (lásd ebben az értelemben: 2003. május 15-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-214/00, EU:C:2003:276, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 Meg kell jegyezni, hogy úgy tűnik, a VLRD eleget tesz a 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdése második albekezdésének b) és c) pontjában felsorolt feltételeknek. Ugyanis nem vitatott, hogy jogi személyiséggel rendelkezik. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a VLRD 100%-ban a litván vasúttársaság leányvállalata, és hogy a VLRD ez utóbbi társaság „felügyelete alatt áll”.
- 33 Következésképpen az egyetlen vizsgálandó kérdés az, hogy a VLRD a 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdése második albekezdésének a) pontja értelmében vett „olyan [intézménynek minősül-e], amely kifejezetten olyan közérdekű célra jött létre, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű”.
- 34 A 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdése második albekezdése a) pontjának szövegéből kitűnik, hogy az abban előírt követelménynek azon jogalanynak kell megfelelnie, amelynek a minősítését vizsgálják, nem pedig más jogalany, még ha ez utóbbi az első jogalany anyavállalata is, amelynek az előbbi árukat értékesít vagy szolgáltatásokat nyújt. Ahhoz, hogy valamely vállalkozást önmagában ajánlatkérő szervnek tekintsenek, nem elegendő tehát az, hogy azt ajánlatkérő szerv hozza létre, vagy hogy tevékenységeit az ajánlatkérő szerv által gyakorolt tevékenységekből adódó pénzeszközökön keresztül finanszírozzák (1998. január 15-i Mannesmann Anlagenbau Austria és társai ítélet, C-44/96, EU:C:1998:4, 39. pont).
- 35 Ezenkívül figyelembe kell venni, hogy a „kifejezetten” szó alkalmazása az uniós jogalkotó azon szándékára vall, hogy a közbeszerzési szerződések kötelező szabályai csak a kifejezetten közérdekű, nem ipari vagy kereskedelmi jellegű célra létrejött olyan jogalanyokra vonatkozzanak, amelyek tevékenysége megfelel az ilyen céloknak.

- 36 Ezért mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a VLRD kifejezetten közérdekű célra jött-e létre, és hogy tevékenységei ténylegesen megfelelnek-e ezen céloknak, majd adott esetben azt kell megvizsgálni, hogy az ilyen célok ipari vagy kereskedelmi jellegűek-e (lásd ebben az értelemben: 2003. május 22-i Korhonen és társai ítélet, C-18/01, EU:C:2003:300, 40. pont).
- 37 A jelen ügyben az első kérdés szövegéből kitűnik, hogy a VLRD árukat értékesít és szolgáltatásokat teljesít a célból, hogy lehetővé tegye „az [anyavállalata számára] személy- és áruszállítási tevékenységének biztosítását”.
- 38 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból ugyanis kitűnik, hogy a VLRD-t a litván vasúttársaság átszervezését követően hozták létre, és hogy „mind a [VLRD] megalapítása, mind annak tevékenysége még mindig az alapítója [...] közérdeken alapuló igényeinek kielégítését szolgálja”. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az alapügyben a VLRD tevékenysége – többek között a mozdonyok és járművek gyártása és karbantartása, valamint a litván vasúttársaság részére e termékek értékesítése és e szolgáltatások nyújtása – szükségesnek mutatkozik ahhoz, hogy ez utóbbi el tudja végezni a közérdekű szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységét.
- 39 Megállapítható tehát, hogy a VLRD-t azzal a kifejezett céllal hozták létre, hogy eleget tegyen az anyavállalata szükségleteinek, mivel azon szükségletek, amelyeknek a kielégítésével a VLRD-t megbízták, olyan feltételt alkotnak, amely ezen anyavállalat közérdekű tevékenységeinek az elvégzéséhez szükséges, amit azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.
- 40 Fontos megjegyezni, hogy nincs jelentősége annak, hogy a szóban forgó jogalany a közérdekű szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek mellett a piaci versenyben más tevékenységeket is folytat-e haszonszerzési céllal (lásd ebben az értelemben: 1998. január 15-i Mannesmann Anlagenbau Austria és társai ítélet, C-44/96, EU:C:1998:4, 25. pont; 2008. április 10-i Ing. Aigner ítélet, C-393/06, EU:C:2008:213, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Így e tekintetben nem releváns az a tény, hogy a VLRD nemcsak olyan tevékenységeket végez, amelyek közérdekű szükségleteknek a litván nemzeti vasúttársasággal folytatott belső ügyleteken keresztül történő kielégítésére irányulnak a célból, hogy ez utóbbi elvégezhesse szállítási tevékenységét, hanem más, nyereségszerzésre irányuló tevékenységeket is folytat.
- 42 Annak értékelése céljából, hogy valamely intézmény a „közjogi intézmény” 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdése második albekezdésének a) pontja értelmében vett fogalmába tartozik-e, az is szükséges, hogy annak olyan közérdekű célja legyen, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű.
- 43 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy e jelleg értékelését olyan releváns jogi és ténybeli elemek összességének a figyelembevételével kell elvégezni, mint az érintett intézmény létrehozásának körülményei, és azok a feltételek, amelyek mellett az a közérdekű szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységeit végzi, beleértve többek között a piaci verseny hiányát, a nyereségszerzési cél hiányát, az e tevékenységekhez kapcsolódó kockázatok viselésének a hiányát, valamint a szóban forgó tevékenységek esetleges állami finanszírozását.
- 44 Amint a Bíróság megállapította, ha – a közérdekű szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységekkel kapcsolatban – a szóban forgó intézmény rendes piaci feltételek mellett működik, nyereségszerzés a célja, és viseli az említett tevékenységek ellátásához kapcsolódó veszteségeket, kevésbé valószínű, hogy az általa kielégíteni hivatott szükségletek nem ipari vagy kereskedelmi jellegűek (2003. október 16-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-283/00, EU:C:2003:544, 81. és 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Ugyanakkor egy kialakult verseny fennállása önmagában nem teszi lehetővé olyan közérdekű szükséglet hiányának a megállapítását, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű.

- 46 Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróságnak kell a jelen ügy valamennyi jogi és ténybeli eleme alapján megvizsgálnia azt, hogy az alapügyben szóban forgó beszerzési szerződés odaítélésének időpontjában a VLRD által ellátott, közérdekű szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységeket versenyhelyzetben végezték-e, és különösen azt, hogy a VLRD-t a jelen ügy körülményeire tekintettel gazdasági megfontolásoktól eltérő megfontolások vezérelhették-e.
- 47 E tekintetben azonban irreleváns a kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban említett azon körülmény, miszerint a litván vasúttársasággal megvalósított belső ügyletek jelentősége a VLRD teljes forgalmára tekintettel csökkenhet a jövőben, mivel e bíróság feladata, hogy e társaság helyzetét a szóban forgó beszerzési szerződés odaítélésének időpontjában vizsgálja.
- 48 Következésképpen a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 1. cikke (9) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan társaságot, amelynek egyrészt a részesedéseivel teljes egészében közérdekű célokat szolgáló tevékenységet folytató ajánlatkérő szerv rendelkezik, és amely másrészt ügyleteket valósít meg mind ezen ajánlatkérő szerv számára, mind a piaci versenyben, az e rendelkezés értelmében vett „közjogi intézménynek” kell minősíteni, amennyiben e társaság tevékenységeire szükség van ahhoz, hogy az említett ajánlatkérő szerv a tevékenységét el tudja látni, és amennyiben az említett társaságot a közérdekű szükségletek kielégítése céljából a gazdasági megfontolásoktól eltérő megfontolások vezérlik, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia. E tekintetben irreleváns az a tény, hogy a belső ügyletek értéke a jövőben a társaság teljes forgalmának esetleg kevesebb mint 90%-át vagy nem jelentős részét fogja képezni.

A költségekről

- 49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A 2011. november 30-i 1251/2011/EU bizottsági rendelettel módosított, az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (9) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan társaságot, amelynek egyrészt a részesedéseivel teljes egészében közérdekű célokat szolgáló tevékenységet folytató ajánlatkérő szerv rendelkezik, és amely másrészt ügyleteket valósít meg mind ezen ajánlatkérő szerv számára, mind a piaci versenyben, az e rendelkezés értelmében vett „közjogi intézménynek” kell minősíteni, amennyiben e társaság tevékenységeire szükség van ahhoz, hogy az említett ajánlatkérő szerv a tevékenységét el tudja látni, és amennyiben az említett társaságot a közérdekű szükségletek kielégítése céljából a gazdasági megfontolásoktól eltérő megfontolások vezérlik, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia. E tekintetben irreleváns az a tény, hogy a belső ügyletek értéke a jövőben a társaság teljes forgalmának esetleg kevesebb mint 90%-át vagy nem jelentős részét fogja képezni.

Aláírások